

A Mariahilfer utcán eltévedtünk. A kezemben ugyan ott van a térkép, a kijelölt útvonallal, meg aztán jegyzetek, hogy merre, hogyan, hadd lássák a kollégák, hogy „készültem”, de hát ugye ember tervez, ami legalábbis úgy látszik, ezúttal igazán nem elegendő. Röstellem is a dolgot, eddig ugyanis ment minden, mint a karikacsapás. Soltis Lajos rendező ügyesen vezette a kis „truppot”, és bizony ilyen „elveszett” helyzetbe nem kerültünk.

Több mint egy órát körözünk, aztán egyszerre ráeszmélünk, hogy mi tulajdonképpen az úti célunk, a Theater beim Auersperg körül kocsikázunk. Ott van az orrunk előtt. A Parlament mögött, az Auersperg-palota mellett. Parányi színpad, kilencven ülőhely. A *Szomorú vasárnap* ennél ideálisabb helyet nem találhatott volna. Már várnak. Három órára jeleztük érkezésünket és már öt van. Megszokták a pontosságot. Sürgetnek is, hogy minél előbb „lássunk” munkához. Meg kell építeni a színpadot, ők majd segítenek, de mivel órabért kapnak az emberek, mármint a bécsi színház emberei, minden perc drága. Kilenc órát utaztunk. Megviselt bennünket az út. Látom, fáradtak az emberek, pihenniük kellene egy csöppet, de hát ez itt már ugye a kapitalizmus, itt az idő pénz, meg aztán pihenni otthon is lehet. Soltis Lajosra nézek, ő a rendező, de csak int, semmi baj, csinálják a színpadot, utána pedig próba! Senki sem zsörtölődik, régen megedződött ez a társulat. S elkészül a színpad, és a próbát is megtartjuk. Éjfél lesz, igaz, mire felhangzik a finálé, hogy „szeressük egymást, gyerekek!”, de kitettük a pontot, megmutattuk a körülöttünk „roskadozó” házikoknak, hogy azért az egyszerűet mi is megtanultuk.

Monoszlóy Dezsőék látnak vendégül Gálfi Lacival. Pillanatok alatt otthon érezzük magunkat. Dezsőék jó néhány évvel ezelőtt a színház vendégei voltak. Most is arról beszélgetünk, meg aztán sok minden másról. Az Újvidéken töltött időt elevenítik fel. Emberek, arcok villannak felénk, emlékmorzsák hullanak körénk. Ragaszkodást érzek a szavak mögött, ragaszkodást a Duna-parti városához. A *Magyar Szóról* beszélünk, a rádióról, az írókról, költőkről, akik még ott vannak, akik elmentek, vagy már nincsenek. Az óra mutatója szorgalmasan rója megszokott útját, és mi csak ülünk a lámpafény melegében, az egymásba kulcsolódó mondatok csendes, szívet simogató muzsikájában.

Hajnalodik már, amikor jó éjszakát kívánunk egymásnak. Sokáig kerülget az álom. Az első bécsi vendég szereplésünk képeit rajzolja ki a hajnal a lassan világosodó ablakszemekre. Monoszlóyék akkor is, mint most is, rengeteget segítettek, tettek azért, hogy telt ház fo-

gadjon bennünket. Hihetetlen energiával szervezték a felcseperedő Újvidéki Színház első bécsi fellépését. A *Játék a kastélyban* című Molnár-darabbal jöttünk. A világváros légköre, az Akademietheater patinás hűvössége az inunkba szalajtott a bátorságunkat. Begörccsöltünk, aztán mégis minden nagyon szépen sikerült. A közönség kitörő lelkesedéssel üdvözölt bennünket a darab végén. Jólesett. Németh P. István, a színház akkori igazgatója elégedetten veregette a vállunkat. „Szép volt, gyerekek! – mondogatta. – Nagyon szép volt!” Németh P. Istvánt most is nagyon sokat emlegették Monoszlóyék.

A bécsi meghívás három napra szól. Három este játszunk a *Szomorú vasárnapot*. A jegyek már jó előre elkeltek, nyugtatott meg bennünket érkezésünkkor Dési Vilmos, a Theater Auersperg igazgatója. Akkor, tíz évvel ezelőtt, foghíjas széksorokat jóstoltak az „illetékesek”, akkor nem sok jót vártunk. Érdekes, tűnődöm, most annak a napnak, annak az előadásnak a képei furakodnak mellém, messzire hessegetik az álmot és egyébként is az ablak alatt már „rohángásznak” a gépkocsik, az ébredő város zajos reggeli köszöntése kukkant be a félig nyitott ablakon.

Ma este az Újvidéki Színház kis társulata tíz év után újra a bécsiek elé lép. Régi ismerősként köszönti majd a közönség, ez már bizonyos, ragaszkodással köszönti. Remélem, nem csalódnak.

Bécsi kávéház. Külön kis világot kínáló szeparék vagy bokszok, igazán nem tudom, hogy melyik kifejezést kellene használnom, de ez talán nem is fontos. Frakkos, idősebb pincér – később derül ki, hogy tulajdonképpen maga a tulaj – szolgálja ki személyesen a vendégeket. A kávéház központi részében hosszú asztal temérdek újsággal, képes újsággal. A levegőben enyhe cigarettafüst, kávéillat. Kellemes zsongás, otthonos hangulat. Kosztolányi mondta, jegyezte fel valahol, hogy a pesti ember önérzettel vallja, állítja: „Az én kávéházam az én váram.” Ahogy elnézem a szecesszió rekvizitumaival díszített kis szigetecskéket, az ott olvasgató, jegyzetelő, a lehunyt szemmel bóbiskoló, eltűnődő vagy egymással halkán csevegő embereket, egyértelműen csak azt állapíthatom meg, hogy a kávéházzal a bécsiek is ugyanazt vallják, mint a pestiek.

Az étlappal bajlódom. Wiener Schnitzel, bököm ki végre hamisítatlan baranyai „németességgel”. Bécsben ugye azért illik bécsi szelettel „próbálkozni”! S. L. kollégám kilóira panaszkodva csak egy üveg sört rendel. Közben vendég telepszik le a szemközti kis „helyiségbe”. Állandó vendég lehet, innen is, onnan is köszöntik. Ismerős az arca, valahol már láttam vagy találkoztam vele, tűnődöm. Aztán, ahogy

felém, felénk fordul, egyszeriben megoldódik a rejtély: Klaus Maria Brandauer, a híres bécsi színész, Szabó István két nagy filmjének, a *Mephistónak* és a *Redl ezredesnek* a címszereplője. Kicsi a világ, gondolom, itt ülünk, kartávolságnyira az ünnepezt színésztől. Ő farmernadrágban, zakó és természetesen nyakkendő nélkül, talán ki is rí ebből az előkelőséget parancsoló környezetből. Mi meg ugye a kavillói és a karancsi „híresség” már a környezethez illően. Most tulajdonképpen át kellene ülnünk hozzá, megrázni a kezét, megveregetni a vállát, hogy: Jól csináltad azt a Mephistót! Meg ilyesmiket mondani. Aztán természetesen maradunk, mármint a mi kis világunkban.

A *Bécsi Naplóra* bukkanok az újsághalmazban. Kéthavonta jelenik meg. A tizedik oldalon az Újvidéki Színház bécsi vendégszerepléséről ír a lap. Vándor Györgyi színikritikus harangoz be bennünket. Többek között ezt írja: „Több mint tíz éve, 1981 áprilisában az Akademietheaterbe hívtam a kötelesség, Molnár Ferenc *Játék a kastélyban* című előadására, az Újvidéki Magyar Színház vendégszereplésére... Hát lássuk, mit tudnak ezek az újvidékiek, így ültem be a nézőtérre. Talán öt percig tartott a gyanakvás, hogy ugyan mit tudnak ezek az újvidéki vidékiek, amit eddig ebben a darabban nem láttam. Aztán elfelejtettem a szakmát. Vörösre tapsoltam a tenyeremet, gátlástalanul hahotáztam, mintha akkor hallottam volna először, a félig betéve tudott szöveget. Ezek az újvidéki vidékiek tudják, mi a színház. Ennél többet ennek az évszázadnak a végén nem lehet elmondani.”

Vándor Györgyi *Szomorú vasárnap Bécsben* című előzetesét a következő mondatokkal zárja: „Müller Péter *Szomorú vasárnap* című színművével a bécsi Theater beim Auerspergben február 14-én, 15-én és 16-án láthatjuk az Újvidéki Magyar Színház fellépését. Ez alkalommal biztosan nem hivatalból megyek az előadásra, hanem megalapozott várakozással. Biztosan nem csalódom majd.”

Este telt ház az Auerspergben. Az előcsarnok egyik félhomályos sarkába húzódok. A közönség kiszűrődő reagálását figyelem. Nekünk itt bizonyítani, újra bizonyítani kell. Nem okozhatunk csalódást. Ma este sokan „megalapozott várakozással” ültek be a nézőtérre, ma este sokan egy tizenegy év előtti sikeres előadás élményét hozták magukkal azzal a reménnyel, hogy az ma este megismétlődik.

Az előadás után sokáig, nagyon sokáig tapsol a közönség.

Jólesik hallgatni. Akkor, több mint egy évtizeddel ezelőtt a színpadon hallgattam ezt a „muzsikát”, most az üres előcsarnokban. Nehéz vonalat húzni a két est, előadás fogadtatása között, nem is kell. Egy azonban biztos: ezúttal sem okoztunk csalódást.